

Tal av Lisbet Palme vid utdelningen av 2014 års Olof Palmepris, 30 januari 2015

Idag firar vi 2014 års Olof Palme-pristagare Professor Xu Youyu, för hans internationella och framstående forskning med inriktning mot områden av betydelse för freden i vid bemärkelse.

Samtidigt drabbas vi av en tsunami av kunskap om de förtryckta, torterade, jagade, förnedrade människorna runt om vår gemensamma jord. Tusentals liv går till spillo under fasansfulla omständigheter.

Xu Youyu, jag ska försöka fånga ett ögonblick av den glädje som friheten ger. Låt oss gå tillbaka 50 år. 1965 var Olof Palme rådgivande minister till Sveriges statsminister Tage Erlander, som var statsminister i 23 år. Tage Erlander och hans hustru Aina var inbjudna på officiellt besök till Sovjetunionen. Olof reste med statsministern och jag var inbjuden att följa Aina Erlander. I Moskva klev vi in i limousinen som skulle köra oss till gästbostaden. Tage Erlander talade högt och med stora gester om sina politiska intentioner. Aina Erlander och jag försökte lugna ner denne fridens statsminister, men han frågade "Var är avlyssningsapparaterna? Visa mig! Visa mig! För en gångs skull kan jag få ut mitt budskap." Och han log.

Som en hälsning från Olof sänder jag dig två citat, som hör samman med ditt arbete; politik och demokrati.

Redan 1964 höll Olof Palme ett tal vid Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbunds kongress i Stockholm. Och han sa:

Politik – det är att vilja något. Socialdemokratisk politik det är att vilja förändringen därför att förändringen ger löften om förbättring, näring åt fantasi och handlingskraft, stimulans åt drömmar och visioner.

Drygt tio år senare, 1975, då Olof var Sveriges statsminister, höll han ett tal vid den socialdemokratiska partikongressen i Stockholm. Och han sa:

"För oss är demokratin en fråga om människovärde.

Och människovärde, det är de politiska friheterna, rätten att fritt få uttrycka sin mening, rätten att få kritisera och bilda opinion.

Människovärde – det är rätten till hälsa och arbete, utbildning och social trygghet.

Människovärde – det är rätten och den praktiska möjligheten att tillsammans med andra forma framtiden.

Dessa rättigheter, demokratins rättigheter, kan inte få vara förbehållna ett visst skikt av samhället. Det måste vara hela folkets egendom.

Socialdemokraterna har alltid betonat den politiska demokratin som ett värde i sig.

Och han fortsatte:

Samtidigt har socialdemokratin alltid betraktat demokratin som någonting mer än formella rättigheter. Vi har betraktat den som en väg att förverkliga människors önskningar, genomföra sociala framsteg, omdana samhället."